

ning paa anden Maade end den, dette Lovforslag anviser. Jeg skal svare ganske kort: paa samme Maade, som man har gennemført en Tiendeafløsning i andre Lande. Det ærede Medlem ved sikkert god Bested om, hvorledes man i Frankrig, Spanien, Sverige, Preussen og de fleste andre Stater har gennemført en Tiendeafløsning, og at man ogsaa her i dette Land lige siden 1850 har været enig om, at den kun var mulig paa samme Maade. Man har ikke tænkt sig Muligheden af en virkelig Tiendeafløsning paa anden Maade en gennem en Evangslob; det have selv meget konservative Medlemmer af Rigsdagens Ting til forskellige Tider været enige om, selv de mest konservative Jurister, vi have haft i dette Land, have erkendt det.

Naar det ærede Medlem ikke vil ænse min Spaadom, saa behøver han det ikke, jeg besætter mig ikke med at spaa, men har jeg spaaet noget om Alverdomsforsørgelsesloven i sin Tid, tror jeg nok, at min Spaadom i den Henseende er gaaet saa nogenlunde i Opfyldelse, endogaa i videre Grad, end jeg egentlig troede det, og jeg er temmelig sikker paa, at hvad jeg har spaaet med Hensyn til denne Lovs Virkning, skal ogsaa nok vise sig at være rigtigt. Af denne Lov venter jeg mig ikke i Retning af Afløsning noget, der er værd at nævne. Det eneste, jeg kan se, at denne Lov muligvis skulde have nogen Betydning for, det var, om den skulde virke som en Pynt for Forliget. Ja, det ærede Medlem maa undskyldte, han og jeg bleve jo i Gaar enige om, at vi ikke skulde betegne det, der skete den 1ste April 1894, som Forlig; jeg skal ogsaa føje det ærede Medlem og ikke kalde det for Forlig, han vilde have det betegnet som en Forstaaelse. Ja, det er en Forstaaelse mellem den ny Regerings Flertal om Sejr for Højres Grundlovsopfattelse og Grundlovsfortolkning gennem en lang Række af Aar. Om dette Lovforslag muligvis kan pynte paa, hvad der er sket den 1ste April, kan være muligt, at adskillige af de Herrer tro; jeg tror det ikke. Jeg tror, at Bælgerne ville være i Stand til at se, hvad dette Lovforslag betyder, og at det ikke heller vil have nogen Virkning i saa Henseende.

Th. Nielsen: Maa jeg bede om Ordet for en kort Bemærkning?

Formanden: Ja, der er ikke Plads for mange korte Bemærkninger, især naar de ere saa lange som den foregaaende, men jeg skal dog give det ærede Medlem Ordet for en meget kort Bemærkning.

Th. Nielsen: Jeg vil sige det ærede Medlem, at dette Lovforslag slet ikke er en Følge af Forliget; thi det har været fremme længe før, man vidste, hvorledes denne Sag vilde ende, og ogsaa i sin Udvikling har det været langt fremme. Det er en Følge af Forhandlingspolitikken, det er ganske rigtigt; men det er ikke en Følge af Forliget. Jeg vil spørge, hvad det ærede Medlem vilde have opnået, dersom vi den 1ste April vare gaaede hjem med en provisorisk Finanslov i Hælene? Saa var der jo ikke blevet noget til Umtsrepartitionsfondene. Det ærede Medlem henviste til, at der var andre Lande, hvor Tienden er bleven afløst. Det er mig velbekendt; men det er mig ogsaa velbekendt, at det sociale Liv udvikler sig med rivende Fart, og at haade Kjøbenhavns Befolkning og Købstadbefolkningen her i Danmark har meget større Indflydelse, end den har haft tidligere. Det ærede Medlem behøver jo blot at lægge Mærke til, hvad hans egne intime Meningsfæller sige over for dette Lovforslag. Naar det ærede Medlem henviser mig til Frankrig og Spanien, vil jeg minde den ærede Taler om, at jeg ogsaa meget vel ved, at Tienden blev ertergjort der, men at det var under ganske ekstraordinære revolutionære Forhold. Jeg ved ikke, om den ærede Landsstingsmand drømmer om, at lige Forhold forestaa her i Landet, eller at vor Bondebefolkning skal gøre Oprør; jeg tvivler om det. Nej, den Opstand, eller hvad man skal kalde det, der skal komme i Fremtiden, vil visseelig ikke komme fra Bondebefolkningen; thi det er en rolig og sund Befolkning, som nok er den, der bedst skal holde igen paa Opstanden.

Ministeren for Kirke- og Undervisningsvæsenet (Goss): Lige over for de Dnsfer, som i en lang Række have foretaget og ogsaa have fundet deres Udtryk her paa Rigsdagen med Hensyn til Ustueligheden af Afløsning af Tienden, har jeg som Kirkeminister fornuftigvis ikke kunnet tage anden Stilling end den, at jeg siger: Dette Dnsfe kan jeg under rimelige Vilkaar bøje mig for; ikke fordi jeg erkender, at der er særdeles stor Trang dertil, og at de Betragtninger, der føre til Dnsfet derom, i og for sig have absolut Berettigelse eller Krav paa, at andre Hensyn skulle tilføjedes, og heller ikke fordi jeg mener, at de kirkelige Interesser ikke nogenlunde vel kunne være tjente med den bestaaende Tilstand, men fordi jeg mener, at de kirkelige Interesser fuldt vel kunne varetages ogsaa efter en Afløsning, naar denne finder Sted paa rimelige Vilkaar og under Betingelse af, at Maaden, hvorpaa